

Vergaderjaar 2024–2025

30 573

Migratiebeleid

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 229

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juli 2025

Op 11 maart jl. heeft mijn voorganger uw Kamer geïnformeerd over de actuele situatie in de asielketen. In die brief¹ hebt u kunnen lezen dat de druk op de Migratieketen onverminderd hoog is. Daarnaast is een schets gegeven van de opgave van dit demissionaire kabinet en de organisaties in en rond de Migratieketen.

In deze brief kom ik onder meer terug op verschillende – door uw Kamer aangenomen – moties en toezeggingen met betrekking tot de Migratieketen.

Toezeggingen over de voortgang en uitkomsten van het vervolgonderzoek naar fraude bij de IND²

Uw Kamer is eerder geïnformeerd over het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek naar aanleiding van meldingen over mogelijke fraudesignalen bij de behandeling van aanvragen om een verblijfsvergunning bij de IND.³ Het onderzoek is uitgevoerd in twee delen: een oriënterend onderzoek (vooronderzoek) en een disciplinair feitenonderzoek (vervolgonderzoek). Beide onderdelen zijn afgerond en het onderzoeksrapport is op 30 april 2025 opgeleverd.

De belangrijkste conclusie uit het rapport luidt dat uit het onderzoek niet is gebleken dat er sprake is van fraude. Wel toont het onderzoek aan dat in een aantal van de onderzochte zaken onvoldoende zorgvuldig is gehandeld. De toetsing aan de geldende voorwaarden voor de verlening van een verblijfsvergunning (in het kader van gezinsvorming) in die specifieke zaken is niet juist geweest. De IND zal bezien of dit breder voorkomt in de beslisprijktijk en of aanvullende maatregelen nodig zijn in

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2024–2025, 30 573, nr. 224

² TZ202505-006

³ Aangangsel handelingen II 2024/25, nr. 2138

het kader van het borgen van de kwaliteit, met oog voor aspecten als beslisruimte, snelheid en zorgvuldigheid.

Omdat het rapport specifiek ziet op een (beperkt) aantal personen, is dit vertrouwelijk van aard en kan dit niet integraal worden gedeeld. Inzage in het rapport door de Interdepartementale Bijzonder Vertrouwenspersoon is mogelijk wanneer daartoe toestemming van betrokken medewerkers wordt verleend.

Moties Brekelmans en Van den Brink inzake gebruik van informatie uit mobiele telefoons

Zoals per brief⁴ betreffende diverse onderwerpen op het gebied van migratie van 4 februari 2025 jl. aan uw Kamer is meegedeeld, wordt voor de uitwerking van moties van de leden Brekelmans en Van den Brink^{5, 6}, in aanloop naar de implementatie van het Migratiepact verkend op welke wijze conform de nieuwe vereisten uit de Screenings- en Asielprocedure-verordening uitvoering kan worden gegeven aan het gebruiken van informatie verkregen via het uitlezen van mobiele telefoons, voor de toetsing van het asielrelaas. Om dit mogelijk te maken – maar ook naar aanleiding van kritische Afdelingsuitspraken over de huidige praktijk – ga ik een wetsvoorstel in consultatie brengen. Op 9 april 2025 heeft uw Kamer de wetgevingskalender ontvangen. Mijn planning is om in het najaar van 2025 het wetsvoorstel in consultatie te brengen dat de ambities mogelijk maakt binnen een gedegen juridisch kader. Indiening van dit wetsvoorstel bij de Tweede Kamer na advisering door de Raad van State volgt hierop. Indiening bij uw Kamer is voorzien in Q2 2026.

Motie over inventariseren welke structurele investeringen noodzakelijk zijn om te komen tot een robuuste en wendbare asielketen

Ik vind het van groot belang dat we komen tot een robuuste en wendbare asielketen. Dat gaat helaas niet over één nacht ijs. Naar aanleiding van de motie⁷ van lid Bisschop van de SGP worden bij verschillende ketenpartners acties uitgewerkt om inzichtelijk te maken welke investeringen noodzakelijk zijn om te komen tot een robuuster en wendbaarder systeem. Mijn departement is hierover in afstemming met de ketenpartners. De verschillende onderzoeken richten zich bijvoorbeeld op de basiscapaciteit van het COA of de toekomstbestendige bekostigingssystematiek van de IND. Maar, middelen zijn niet altijd de oplossing voor de problemen die zich nu voordoen in de asielketen. Daarom wordt ook gekeken naar hoe, waar mogelijk, bestaande processen effectiever en efficiënter kunnen worden gemaakt. Hierbij wordt rekening gehouden met de wijzigingen die in het kader van het migratiepact moeten worden geïmplementeerd.

Motie Boomsma over de asielprocedure voor asielzoekers uit veilige landen binnen twee weken doorlopen⁸

De IND behandelt asielaanvragen die behoren tot de doelgroep kansarm en veiligelanders in spoor 2 versneld. Asielzoekers uit deze doelgroep worden geplaatst in de procesbeschikbaarheidslocatie (pbl) alwaar gewerkt wordt met de procesbeschikbaarheid aanpak (pba). De pba is een escalatiemodel dat bestaat uit verschillende treden en een set aan maatregelen waarbij een steeds zwaarder regime kan worden toegepast

⁴ TZ202501-033

⁵ Kamerstukken II vergaderjaar 2023–2024, 36 410 VI, nr. 80

⁶ Kamerstukken II vergaderjaar 2023–2024, 36 333, nr. 64

⁷ Kamerstukken II vergaderjaar 2021–2022, 19 637, nr. 2798

⁸ Kamerstukken II vergaderjaar 2024–2025, 19 637, nr. 3377

als de asielzoeker niet meewerkt aan zijn procedure of overlast veroorzaakt. Daarbij is het uitgangspunt dat de asielzoeker steeds beschikbaar is met het oog op een versnelde procedure, die uiteindelijk moet gelden voor alle kansarme aanvragerstrede. Aanvragen uit de doelgroep veiligelanders (pba trede 1) worden met voorrang door de IND opgepakt.

Wanneer deze doelgroep overlast veroorzaakt, worden zij in de pbl geplaatst. Hier handelt de IND de zaak in principe binnen 4 weken af. Hierbij speelt mee dat er sprake is van vrijheidsbeperking. Daarnaast worden overlastgevers uit spoor 2 en 4 opgepakt door de interventieteams in Ter Apel en Budel en met voorrang afgehandeld.

Toezegging over het periodiek aan de Kamer te rapporteren over de versnelde afhandeling van veiligelanders

In de Kamerbrief⁹ van 23 april jl. is uw Kamer geïnformeerd over het versneld doorlopen van de asielprocedure voor asielzoekers uit de doelgroep kansarm. Voor wat betreft de toezegging over manier van rapporteren over de monitoring afhandeling kansarme asielaanvragen die tot de doelgroep pba behoren binnen 4 weken, is de IND op dit moment druk bezig dit proces te optimaliseren maar is meer tijd nodig om cijfers te kunnen leveren. Op dit moment houdt de IND dit nog niet op deze wijze bij.

Overlastgevers uit spoor 2 en 4 worden binnen 4 weken afgehandeld zodra deze in behandeling worden genomen door het interventieteam.

Intrekken verlenging beslistermijnen

Op 8 mei 2025 heeft het Europees Hof van Justitie (hierna: het Hof) de prejudiciële vragen beantwoord die de Afdeling Bestuursrechtsspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) in november 2023 heeft gesteld. De vragen van de Afdeling hadden betrekking op de categoriale verlenging van de beslistermijn van alle asielaanvragen die zijn ingediend vanaf de datum van inwerkingtreding, 27 september 2022, en voor alle asielaanvragen waarvan de wettelijke beslistermijn nog niet was verstreken. Deze verlenging is vervolgens elk jaar op 1 januari vernieuwd met de laatste verlenging voor alle asielaanvragen die zijn ingediend vanaf 1 januari 2025. Ondanks dat de Afdeling nog geen uitspraak heeft gedaan, geeft het arrest van het Hof aanleiding om de verlenging van de beslistermijn voor alle lopende zaken vanaf 1 januari 2024 in te trekken. De uitspraak van de Afdeling over de eerste 2 verlengingen wordt afgewacht. Op korte termijn zal een Wijzigingsbesluit Vreemdelingencirculaire wordt gepubliceerd.

Zeevarenden

De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State, inhoudende dat zeevarenden die in een zeehaven aan boord van een zeeschip gaan pas mogen worden uitgestempeld wanneer het vertrek van het zeeschip aanstaande is¹⁰, heeft gevolgen voor zeevarenden uit derde landen, die in verband met het verrichten van schepelingendienst langer dan 90 dagen binnen 360 dagen in een Nederlandse zeehaven verblijven. De praktijk waarin zij met een visum voor kort verblijf via een luchthaven (meestal Schiphol) naar Nederland komen, op de luchthaven worden ingestempeld door de Koninklijke Marechaussee en bij het aan boord gaan van het schip al worden uitgestempeld door de Zeehavenpolitie of

⁹ Kamerstukken II vergaderjaar 2024–2025, 19 637, nr. 3398

¹⁰ Uitspraak 25 november 2020, Afdeling Bestuursrechtsspraak van de Raad van State, ECLI:NL:RVS:2020:2818

Koninklijke Marechaussee, voldoet niet aan de Schengengrenscodes. Er mag pas worden uitgestempeld wanneer het vertrek van het schip uit de haven aanstaande is.

Vanwege het grote economische belang van de maritieme sector heb ik besloten om voor deze zeevarenden, die voor het verrichten van schepelingendienst langer dan 90 dagen binnen 360 dagen op een zeeschip in een Nederlandse zeehaven verblijven, de mogelijkheid te creëren om een verblijfsvergunning aan te vragen. Het gaat naar schatting om een paar honderd zeevarenden per jaar. Zij verblijven langer dan 90 dagen op het zeeschip, bijvoorbeeld omdat het schip wacht op een volgende opdracht c.q. daarvoor moet worden voorbereid of omdat het schip grootschalig wordt gerepareerd/gerenoveerd. Voorwaarde is dat de zeevarenden alleen de gebruikelijke schepelingendienst aan boord van het zeeschip mogen verrichten; daarbij wordt aangesloten bij de uitzondering op de tewerkstellingsvergunningsplicht in artikel 4.5, sub b, van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2022. De verblijfsvergunning zal voor ten hoogste 11 maanden worden verleend en niet verlengbaar zijn. Gezinshereniging is niet toegestaan. Wat betreft de beloning wordt aangesloten bij de normen die voortvloeien uit het Maritiem Arbeidsverdrag, 2006. De nieuwe toelatingsregeling biedt een oplossing voor een reeds bestaande categorie derdelanders die in een Nederlandse zeehaven verblijft.

Om misbruik van de regeling te voorkomen, wordt een aantal maatregelen genomen. Zo zal bijvoorbeeld bij de aanvraag om de verblijfsvergunning het zeemansboekje moeten worden overgelegd, de minimumbemanning van het schip moeten worden aangegeven en moet de werkgever verklaren dat uitsluitend schepelingendienst zal worden verricht. De IND kan volgens de gebruikelijke samenwerking met de Arbeidsinspectie concrete signalen van mogelijke illegale tewerkstelling melden bij de Arbeidsinspectie en ook zelf interne of externe signalen onderzoeken. Daarnaast zal de uitvoering van de regeling worden gemonitord. Ik verwacht dat de regeling per 1 januari 2026 van kracht wordt.

Inreisverbod stakende vrachtwachtenchauffeurs¹¹

Tijdens het commissiedebat over Regulier Verblijf (Kamerstuk 19 637, nr. 3426) stelde uw Kamer vragen over de vrachtwagenchauffeurs uit Azië, die vanwege een conflict met hun Litouwse werkgever staakten en al geruime tijd op een parkeerplaats verbleven, en het niet opleggen van een inreisverbod. Ik kan u meedelen dat deze chauffeurs inmiddels uit Nederland zijn vertrokken zonder dat een inreisverbod is opgelegd.»

Financiële onrechtmatigheid bij subsidie-ontvanger van DTenV

Bij de Dienst Terugkeer en Vertrek (DTenV) is een financiële onregelmatigheid geconstateerd, waar ik uw Kamer op basis van de handreiking melding integriteitsschendingen (potentieel) significante financiële gevolgen voor het rijk over informeer. De Auditdienst Rijk (ADR) is reeds geïnformeerd. De (potentiële) financiële impact bedraagt meer dan € 100.000.

Hoewel het onderzoek en de in dat kader gangbare procedures nog niet zijn afgerond, zijn financiële onregelmatigheden vastgesteld in de subsidieverantwoording van Stichting Goedwerk. Als gevolg daarvan heeft DTenV ca. € 250.000 aan subsidie teruggevorderd. Deze terugvordering is in rechte vast komen te staan. Uiteenlopende stappen (onder

¹¹ TZ202505-125

meer beslaglegging) hebben tot heden niet geleid tot terugbetaling noch zicht daarop. De vaststelling van het laatste nog lopende project dat door Stichting Goedwerk met subsidie van de DTenV is uitgevoerd vindt op korte termijn plaats. Afhankelijk van het verloop daarvan kan de financiële impact toenemen. Direct na afronding van dit dossier – naar verwachting Q4 2025 – ontvangt uw Kamer een update over de uitkomst, tijdslijn en getroffen maatregelen.

De Minister van Asiel en Migratie,
D.M. van Weel